Regionstyrelsen

§167

Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning
RS250762

Beslut
1. Regionstyrelsen anser utredningen om förutsättningarna för en regional KAST-mottagning vara genomförd.

Ärendet
Johan Lindahl (S), Anna Eksted Lingvall (S) och Malin Karlsson (S) har väckt en motion om att utreda förutsättningarna att starta och driva en eller flera KAST-mottagning i regional regi i enlighet med motionens intentioner. Den bifölls på Regionfullmäktige i april 2025. KAST – mottagning är specialiserade mottagningar där KAST är en initialförkortning av köpare av sexuella tjänster. Mottagning erbjuder stöd till sexköpare för att sluta köpa sexuella tjänster och på så sätt bidrar med arbetet för att förebygga framtida sexköp.

Regionkontoret har nu utrett förutsättningarna för en regional KAST-mottagning genom omvärldsbevakning, kontakt med befintliga mottagningar och analys av Region Hallands befintliga strukturer. Kartläggningen visar att KAST-mottagningar i Sverige nästan uteslutande drivs av kommuner och är integrerade i socialtjänstens arbete. Utredningen visar att behovet av stöd till målgruppen i Halland kan tillgodoses inom Region Hallands befintliga strukturer utan att etablera en ny specialiserad mottagning.

Förslag till beslut
Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta följande:

1. Regionstyrelsen anser utredningen om förutsättningarna för en regional KAST-mottagning vara genomförd.

Beslutsunderlag
- §265 RS AU Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning (Beredning inför RS)
- Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning
- Bilaga 1 - Omvärldsbevakning och slutsatser KAST-mottagning

Regionstyrelsen

- Motion från Socialdemokraterna avseende KAST-mottagning(754206) (0) (1)

Expedieras till
Motionärerna

Paragrafen är justerad

Regionstyrelsens arbetsutskott

§265

Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning (Beredning inför RS)

RS250762

Beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta följande:

1. Regionstyrelsen anser utredningen om förutsättningarna för en regional KAST-mottagning vara genomförd.

Yrkanden

Lise-Lotte Bensköld Olsson (S) yrkar bifall till liggande förslag.

Ärendet

Johan Lindahl (S), Anna Eksted Lingvall (S) och Malin Karlsson (S) har väckt en motion om att utreda förutsättningarna att starta och driva en eller flera KAST-mottagning i regional regi i enlighet med motionens intentioner. Den bifölls på Regionfullmäktige i april 2025. KAST – mottagning är specialiserade mottagningar där KAST är en initialförkortning av köpare av sexuella tjänster. Mottagning erbjuder stöd till sexköpare för att sluta köpa sexuella tjänster och på så sätt bidrar med arbetet för att förebygga framtida sexköp.

Regionkontoret har nu utrett förutsättningarna för en regional KAST-mottagning genom omvärldsbevakning, kontakt med befintliga mottagningar och analys av Region Hallands befintliga strukturer. Kartläggningen visar att KAST-mottagningar i Sverige nästan uteslutande drivs av kommuner och är integrerade i socialtjänstens arbete. Utredningen visar att behovet av stöd till målgruppen i Halland kan tillgodoses inom Region Hallands befintliga strukturer utan att etablera en ny specialiserad mottagning.

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta följande:

1. Regionstyrelsen anser utredningen om förutsättningarna för en regional KAST-mottagning vara genomförd.

Regionstyrelsens arbetsutskott

Beslutsunderlag

- §258 RS AU Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning (Avstämning)
- Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning
- Bilaga 1 - Omvärldsbevakning och slutsatser KAST-mottagning
- Motion från Socialdemokraterna avseende KAST-mottagning(754206) (0) (1)

Paragrafen är justerad

Regionkontoret
Regional utveckling
Malin Klintfjäll
Hållbarhetsstrateg

Beslutsförslag

Datum
2026-05-13

Diarienummer
RS250762

Regionstyrelsen

Utredning gällande förutsättningarna för KAST-mottagning

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta följande:

1.Regionstyrelsen anser utredningen om förutsättningarna för en regional KAST-mottagning vara genomförd.

Sammanfattning

Johan Lindahl (S), Anna Ekstedt Lingvall (S) och Malin Karlsson (S) har väckt en motion om att utreda förutsättningarna att starta och driva en eller flera KAST-mottagning i regional regi i enlighet med motionens intentioner. Den bifölls på Regionfullmäktige i april 2025. KAST – mottagning är specialiserade mottagningar där KAST är en initialförkortning av köpare av sexuella tjänster. Mottagning erbjuder stöd till sexköpare för att sluta köpa sexuella tjänster och på så sätt bidrar med arbetet för att förebygga framtida sexköp.

Regionkontoret har nu utrett förutsättningarna för en regional KAST-mottagning genom omvärldsbevakning, kontakt med befintliga mottagningar och analys av Region Hallands befintliga strukturer. Kartläggningen visar att KAST-mottagningar i Sverige nästan uteslutande drivs av kommuner och är integrerade i socialtjänstens arbete. Utredningen visar att behovet av stöd till målgruppen i Halland kan tillgodoses inom Region Hallands befintliga strukturer utan att etablera en ny specialiserad mottagning.

Bakgrund

Nedan beskrivs en sammanfattande bakgrund för KAST-mottagning i Halland, se bilaga 1 för omvärldsbevakning och mer utförliga slutsatser:

Regionkontoret har genomfört en omvärldsbevakning och dialog med befintliga KAST-mottagningar i landet. Syftet har varit att kartlägga organisation, målgrupper, finansiering och framgångsfaktorer för verksamheter som erbjuder stöd till personer som köper sex eller har ett problematiskt sexuellt beteende.

Kartläggningen visar att KAST-mottagningar i Sverige nästan uteslutande drivs av kommuner och är integrerade i socialtjänstens arbete med våldsprevention, ofta tillsammans med MIKA[1]-mottagningar. Endast två regioner – Karlstad/Värmland och Västernorrland – har delvis regionala modeller. Kommunal huvudman är den absolut vanligast förekommande organiseringen, då insatserna huvudsakligen utgör socialt stöd enligt socialtjänstlagen (SoL). I regioner som Värmland och Västernorrland, där mottagningarna delvis är i regional regi, har regionen främst en medicinsk och konsultativ roll i enlighet hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Erfarenheterna från befintliga mottagningar visar att framgångsrika KAST-insatser bygger på lågtröskelprinciper, anonymitet, uppsökande arbete och nära samverkan med polis, socialtjänst och civilsamhälle. Målgruppen består av vuxna över 18 år, och insatserna omfattar individuella samtal, parsamtal och digitalt stöd. Långvariga samtalskontakter är vanliga, och verksamheterna finansieras i huvudsak av kommunala medel. En typisk årlig verksamhetsbudget ligger omkring 1,3–1,5 miljoner kronor.

Utredningen visar att Region Halland redan har etablerade strukturer som kan möta målgruppens behov, bland annat genom primärvård, psykiatri, kvinnohälsovården, traumabehandling utifrån individens behov, ungdomsmottagningar och befintliga samverkansforum såsom Länsstyrelsens *Nätverk mot prostitution och människohandel*. Nationella aktörer, såsom Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsens *Nätverk för arbete med våldsutövare*, erbjuder metodstöd som kan användas utan att skapa nya regionala verksamheter.

[1] Specialiserad mottagning för personer med erfarenhet av prostitution eller sexuell exploatering.

Övervägande

Se bilaga 1 för mer utförliga slutsatser och analyser.

Region Hallands bedömning är att befintliga strukturer - som socialtjänstens ansvarsområden, samverkansnätverk och digitala plattformar – redan erbjuder stöd till sexköpare. Vilket är i linje med ansvarsfördelningen enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt Region Hallands prioriteringar inom jämställdhet och våldsprevention. Denna lösning är i linje med nationella erfarenheter, samt Region Hallands långsiktiga strategier för hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning, samtidigt som den bidrar till att uppfylla det jämställdhetspolitiska målet om att motverka mäns våld mot kvinnor. En ny regional mottagning skulle innebära betydande kostnader och avvika från den nationellt vanligast förekommande modellen med kommunal regi. Regionens uppdrag bör fortsätta vara att stödja de kommunala verksamheterna och medverka i att samverka.

Genom att tydliggöra sökvägar, fortsätta stärka samverkan och utnyttja befintlig kompetens kan Region Halland fortsatt möta målgruppens behov på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med målen i Mål och budget 2026-2028.

Barnkonsekvens- och jämställdhetsanalys

Att fortsätta integrera KAST-insatser i befintliga strukturer påverkar barn i Halland indirekt genom att förebygga våld och exploatering. Barn i familjer där en närstående köper sex kan få en tryggare hemmiljö om den vuxne får stöd att sluta, medan barn som riskerar sexuell exploatering skyddas genom minskad efterfrågan på sexuella tjänster. Unga män i riskzon kan nås via förebyggande insatser i skolor och ungdomsmottagningar. Barnperspektivet har beaktats genom Region Hallands arbete mot våld i nära relationer och kunskapsunderlag från Göteborgsregionen. Barnets bästa är att förebygga våld och exploatering genom minskad efterfrågan på sexuella tjänster. Insatserna är i linje med Region Hallands strategier för barn och unga, där förebyggande arbete prioriteras.

I Halland uppskattas att var tionde man har köpt sex någon gång i livet. När det gäller våld i nära relationer är kvinnor överrepresenterade som offer, med cirka 14 % av kvinnorna och 7 % av männen som utsätts under sin livstid. Skillnaderna mellan könen kan delvis förklaras av strukturella maktförhållanden, där män historiskt har haft större ekonomisk och social

makt. Ärendet berör både kvinnor och män, men på olika sätt, där män är primära målgruppen för KAST-insatser medan kvinnor gynnas indirekt genom minskad prostitution och människohandel. Könsuppdelad statistik visar att 99 % av sexköparna är män och 80–90 % av säljarna är kvinnor. För att säkerställa positiva effekter krävs tydliga sökvägar, tillgängliga insatser och förebyggande arbete, särskilt för unga män i riskzon. Insatserna bör också vara inkluderande för personer med annan könsidentitet och anpassade för barn med funktionsnedsättning eller utländsk bakgrund.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Utredningen visar att en KAST-mottagning har en årlig verksamhetsbudget på 1,3–1,5 miljoner kronor, främst för lönekostnader (2 heltidstjänster) och lokalhyra. I Göteborg betalar klienter en avgift på 292 kronor per individuellt samtal, men avgiftsbefrielse är möjlig. Erfarenheterna visar att långsiktig finansiering kräver politiskt stöd och prioritering i kommunala budgetar. Dessutom skulle en ny KAST-mottagning behöva vara en del av en större helhet med andra stödverksamheter för att dela på resurser och säkerställa kostnadseffektivitet.

Region Hallands bedömning är att behovet av stöd till personer med problematiskt sexköpande beteende kan tillgodoses inom befintliga strukturer utan att etablera en ny, specialiserad KAST-mottagning. Detta innebär att inga nya kostnader för drift av en fristående mottagning kommer att uppstå, i enlighet med principen om god ekonomisk hushållning.

Förvaltning

Krister Björkegren	Bo-Josef Eriksson
Regiondirektör	Regional utvecklingsdirektör

Bilaga:

Bilaga 1 – omvärldsbevakning och analys KAST
Motion om KAST-mottagning

Styrelsens/nämndens beslut delges

Motionärerna

Bilaga 1 – omvärldsbevakning och slutsatser KAST-mottagningar

Omvärldsbevakning och nationell kontext

Omvärldsbevakningen visar att KAST-mottagningar i Sverige nästan alltid drivs av kommuner, att regionernas roll är stödjande och att Halland redan har strukturer som kan utvecklas för att möta målgruppen. För att få en aktuell bild av KAST-mottagningarnas arbetssätt, utmaningar och framgångsfaktorer har Regionkontoret:

- tagit del av rapporter och utvärderingar,
- haft kontakt med Jämställdhetsmyndigheten,
- ställt frågor till befintliga KAST-mottagningar.[1]

Frågorna till mottagningarna gällde:

- verksamheternas organisation och finansiering,
- målgrupper och insatser,
- samverkan med andra aktörer,
- lärdomar och framgångsfaktorer.

Jämställdhetsmyndigheten genomför en nationell kartläggning över specialiserade mottagningar, men sammanställning saknas ännu.

KAST-mottagningar finns i Stockholm, Göteborg, Malmö, Karlstad (i samverkan med region), Umeå, Skellefteå, Västerås, Jämtland, Sundsvall/Västernorrland (länsgemensam modell) och Jönköping. Endast två regioner, Värmland och Västernorrland, driver verksamhet i hel eller delvis regional regi. I Västernorrland är KAST och MIKA organiserade länsgemensamt under Stödcentrum och finansieras av både region och kommuner. Modellen bygger på samverkan mellan socialt stöd (kommun) och medicinsk/psykiatrisk vård (region) samt ett länstäckande ansvar, vilket gör att mottagningarna kan nå utsatta i hela länet.

Nationella erfarenheter visar att KAST-mottagningar ofta integreras i socialtjänstens våldspreventiva arbete, exempelvis i Göteborgs *Centrum Kris- och Relationsenheten* och i Västerås *Centrum mot våld*. Göteborgsregionens

[1] Specialiserad mottagning för personer med erfarenhet av prostitution eller sexuell exploatering.

rapporter (2018, 2021)[2] beskriver KAST som en lågtröskelverksamhet där anonymitet, flexibilitet och uppsökande arbete är avgörande. Samverkan med polis, socialtjänst och civilsamhälle lyfts som centralt. Regionernas roll är främst konsultativ, exempelvis genom utbildningar i MI och traumamedveten vård (som Region Halland redan erbjuder[3]), Länsstyrelsens *Nätverk mot prostitution och människohandel* samt Socialstyrelsens NKVU.

Målgrupp och finansiering

Målgruppen är vuxna över 18 år som köper sex, har problematiskt sexuellt beteende eller funderar kring sitt sexköpande. Anhöriga är sekundär målgrupp, och vissa mottagningar erbjuder parsamtal. Ungdomar under 18 år hänvisas till UMO. Samtalskontakter kan pågå upp till två år och erbjuds både individuellt och digitalt.

Finansieringen är nästan alltid kommunal. Verksamheterna är små och personalintensiva, ofta med två heltidstjänster och en driftbudget på cirka 1,3–1,5 miljoner kronor (Göteborg, Västerås). I Stockholm och Umeå bedrivs insatser inom befintliga kommunala strukturer, och i Västernorrland finns en länsgemensam modell. Patientavgifter förekommer men kan ofta tas bort. Regioner bidrar endast undantagsvis med projektmedel eller tillfälliga anslag.

Varför drivs KAST-mottagningar sällan i regional regi?

KAST-mottagningar drivs i huvudsak av kommuner på grund av den lagstadgade ansvarsfördelningen. Enligt socialtjänstlagen (SoL) har kommunerna huvudansvaret för socialt stöd, inklusive insatser för personer som köper sex. Regionernas uppdrag, som regleras av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), är primärt inriktat på medicinsk vård. Eftersom KAST-mottagningarnas arbete med samtalsstöd och motivationsarbete är av social karaktär, faller det inom kommunernas ansvarsområde, medan regionernas roll främst är att bidra med medicinsk kompetens vid behov.

Alla kommuner har redan etablerade strukturer för vålds- och exploateringsarbete. Denna organisering möjliggör samverkan med andra sociala insatser. Dessutom har kommunerna bättre lokalkännedom och kan

---

[2] Rapport: *"KAST i Göteborg – en samtalsmottagning för köpare av sexuella tjänster"* (2021) [Hämtad: 2026-03-27]

[2] Göteborgsregionens rapport *"KAST – Samtalskontakt för köpare av sexuella tjänster"* (2018) [Hämtad: 2026-03-27]

[3] Vårdgivarwebben Region Halland Våld i nära relationer inkluderat hedersrelaterat våld och förtryck - Vårdgivare (2025) [Hämtad: 2026-03-27]

anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar, som skillnader mellan storstad och glesbygd.

Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att regionernas roll vanligtvis är stödjande snarare än drivande. Undantag finns, som i Karlstad där regionen samverkar med kommun och civilsamhälle, och i Västernorrland där en länsgemensam modell används. Dessa exempel visar att regioner kan bidra med specialistkompetens, som traumabehandling eller SRHR[4]-rådgivning, utan att ta över huvudansvaret för de sociala insatserna.

Slutsatser

Slutsatsen är att Region Halland redan har strukturer som kan vidareutvecklas i linje med Regional utvecklingsstrategi (RUS) samt Mål och budget 2026–2028. Kommunernas socialtjänster erbjuder samtalsstöd och samverkar med polis och kvinnojourer, hälso- och sjukvården identifierar och stödjer sexköpare vid samsjuklighet, och ungdomsmottagningarna kan nå unga män i riskzon. Regionens befintliga samverkansstrukturer kan användas utan att skapa nya verksamheter. Nationella erfarenheter visar att KAST-insatser med fördel integreras i kommunernas socialtjänst. Region Hallands roll bör därför fortsätta vara stödjande – genom metodutveckling, utbildningar (MI, traumamedveten vård) och specialistkompetens inom hälso- och sjukvården.

[4] SRHR är en förkortning för ’sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter’

Halmstad 2023-12-04

Motion

KAST-mottagning

Uppskattningsvis har var 10:e man i Sverige idag någon gång betalat för sex, men det är troligt att mörkertalet är stort. Gruppen sexköpare är ingen homogen grupp utan återfinns i samtliga samhällsgrupper och återfinns i alla åldrar. Både Jämställdhetsmyndigheten och NCK identifierar efterfrågan som en vital del i upprätthållandet av sex mot ersättning vilket gör det centralt att arbeta med att minska efterfrågan.

Forskning visar på en bild där sexköpen motiveras av individuella problem hos den enskilde såsom psykisk ohälsa, missbruk, trauman etc. Vidare vittnar yrkesverksamma om en stigmatiserad samhällsbild av sexköpare, vilket innebär höga trösklar för att söka hjälp. Det är därmed vitalt att erbjuda adekvat hjälp med rätt kompetens för att stödja köparna att förändra sitt beteende.

Exempel finns ifrån andra delar av landet (Region Värmland) där man har upprättat specialiserade mottagningar kallade KAST som gemensamt drivs av kommun, region och i vissa delar Svenska Kyrkan. På denna mottagning så erbjuds stöd till sexköpare för att sluta köpa sexuella tjänster och bidrar med detta arbete för att förebygga framtida sexköp.

Inrättandet av en gemensamt driven KAST-mottagning så skulle vi kunna med stödjande åtgärder riktat till sexköpare för att sluta köpa sexuella tjänster så hade efterfrågan minskat och med det ett minskat lidande och för de som säljer sexuella tjänster och ett minskat vårdbehov för både köpare och säljare.

Vi yrkar därmed att Region Halland

- utreder förutsättningarna att starta och driva en eller flera regional KAST-mottagning i enlighet med motionens intentioner.

Johan Lindahl (S)
Anna Eksted Lingvall (S)
Malin Karlsson (S)